

Mere zaštite bilja u povrtarskim usevima tokom avgusta

Автор(и): проф. д-р Стойка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив; проф. д-р Винелина Янкова, ИЗК "Марица" в Пловдив

Дата: 03.08.2023 *Брой:* 8/2023

У августу, повртарске културе узвраћају пажњу која им је до сада посвећена. Почиње берба средњораних парадајза, паприке, патлицана, краставаца са малим плодовима и низа других поврћа. Међутим, август је такође један од најтоплијих и најсушнијих месеци у години, што намеће примену специфичне неге за биљке. Потребно је више заливања и посматрања. У августу, мора се водити рачуна о примени средстава за заштиту биља имајући у виду правовремену бербу готове производње главних повртарских култура – парадајза, патлицана, паприке, краставаца, тиквица, лубеница, диња, итд. Мере заштите биља у повртњаку треба спроводити само када је то неопходно, строго поштујући рокове од бербе коришћених производа и узимајући у обзир периоде бербе.

Радови у току периода

Период је карактеристичан по масовној берби повртарских култура са отвореног поља и из полиетиленских објеката. Ово захтева повећану пажњу при коришћењу средстава за заштиту биља. Крајем августа почиње сетва спанаћа за касну јесењу бербу, першуна и презимљавајућег купуса. У неким стакленицима и полиетиленским објектима, сеју се и саде и "предусеви". То су углавном краставци, који се беру до краја децембра.

Почиње припрема расада салате. Води се рачуна о већ засађеним културама. Расад се припрема и за целогодишњу производњу парадајза и краставаца.

Услови крајем августа и септембра су погодни за дезинфекцију слободних површина у објектима фумигантима земљишта. Веома често у другој половини августа и првој деценији септембра, јављају се пљускови. Температуре, посебно ноћне, се снижавају и стварају се услови за појаву и развој пламењаче, углавном на касном парадајзу, као и пероноспоре на краставцима и купусним културама. Када су такви услови присутни, предузимају се третмани усева одговарајућим средствима за заштиту биља.

Заштита биља

Агрометеоролошки услови су скоро исти у објектима за гајење и на отвореном пољу, и стога је врсни састав штеточина скоро идентичан.

Код расада, може се уочити "**падање расада**". Прве оболеле биљке и здраве око њих се уклањају. Лежишта се заливају раствором бакреног сулфата или амонијум нитрата – 3.0%. Преостале биљке се третирају регистрованим средствима за заштиту биља – Beltanol 400 g/ha. У случају утврђене трулежи корена код пресађених култура, спроводе се сличне мере.

Најчешће болести повртарских култура у току периода су следеће:

Парадајз (расад, објекти за гајење, отворено поље):

Пламењача

У присуству повољних услова или појави првих пега, третирати са: Azaka 80 ml/ha; Acticluster 300-400 ml/ha; Enervin SC 120 g/ha; Zoxis 250 SC 70-80 ml/ha; Cuproxat FL 0.3%; Orvego 70 ml/ha; Revus 250 SC 50 ml/ha; Cymbal flow 50 ml/ha; Taegro 18.5-37.0 g/ha; Tazer 250 SC 80-100 ml/ha; Follow 80 WG 200 g/ha; Funguran OH 50 WP 0.15%.

Краставци (расад, објекти за гајење, отворено поље):

Пепелница – Vivando 20 ml/ha (0.02%); Dagonis 60 ml/ha; Domark 10 EC 50 ml/ha; Zoxis 250 EC 70 ml/ha; Collis SC 40-50 ml/ha; Legado 80 ml/ha; Ortiva Top SC 100 ml/ha; Sivar 80 ml/ha; Sonata SC 500-1000 ml/ha; Taegro 18.5-37.0 g/ha; Topaz 100 EC – 35-50 ml/ha; Trunfo 80 ml/ha; Phytosev 200 ml/ha; Fontelis SC 240 ml/ha.

Пероноспора (*Pseudoperonospora cubensis*) – Против ње, третирати сваких 7-10 дана овлашћеним средствима за заштиту биља: Golbex WP 250 g/ha; Enervin SC 120 g/ha; Zoxis 250 SC 70-80 ml/ha; Infinito SC 120-160 ml/ha; Corseit 60 WG 20-30 g/ha; Prev-Gold 160-600 ml/ha; Taegro 18.5-37.0 g/ha. Углавном се прска доња страна листова.

Паприка, патлиџан:

Пепелница – По појави првих пеге на листовима биљака, третирати са: Vivando 30 ml/ha; Dagonis 60 ml/ha; Kozavet DF 500 g/ha; Ortiva Top SC 100 ml/ha; Sonata SC 500-1000 ml/ha; Taegro 18.5-37.0 g/ha; Tazer 250 SC 80-100 ml/ha; Topaz 100 EC – 35-50 ml/ha; Phytosev 200 ml/ha.

Фитоптора паприке (*Phytophthora capsici*). Прве оболеле биљке од ове опасне болести су се већ појавиле. Може је изазвати неравно терен са ниским поплавленим површинама где се накопља вода за наводњавање, или интензивне падавине. Стога, површине намењене за паприку треба да буду добро изравнате. Препоручљиво је избегавати бороздно и кишно заливање и ослањати се на кап по кап наводњавање. Лежишта оболелих биљака, заједно са суседним здравим, се уништавају заливањем са 3% раствором бакреног сулфата или амонијум нитрата. Затим се сакупљају у вреће и уништавају ван усева. Преостале здраве биљке се темељно прскају, укључујући и врат корена. Регистрована средства за заштиту биља: Zoxis 250 SC 70-80 ml/ha; Taegro 18.5-37 g/ha; Tazer 250 SC 80-100 ml/ha. Corseit 60 WG 40 g/ha није регистровано, али се може успешно користити против ове болести.

Због високих температура и ниске релативне влажности ваздуха у августу, код **шаргарепе, целера и першуна** су могући напади пепелнице. По појави првих пега, третирати са: Zoxis 250 SC 80-100 ml/ha; Kumulus 600 g/ha; Limocide 240 ml/ha; Ortiva Top SC 100 ml/ha; Signum 60 g/ha;

Одржан је ризик од напада **рђе на празилуку**, против које се спроводи прскање са Zoxis 250 SC 80-100 ml/ha; Ortiva Top SC 100 ml/ha.

Против **пероноспор**е на **купусним културама**, третмани се спроводе са Бордо смешом 20 WP 375-500 g/ha или са Infinito SC 160 ml/ha.

Током периода, у вези са екстремним условима крајем јула, очекује се значајна инфестација **пауковцима** (на паприци, патлићану, парадајзу, тиквицама, празилуку, бамији, целеру, першуну, итд.). Сузбијање се спроводи третирањем регистрованим средствима за заштиту биља: Apollo 50 SC 30-40 ml/ha; Bermectin 50-100 ml/ha; Butik 30-100 ml/ha; Valmek 15-100 ml/ha; Vertimec 018 EC 60 ml/ha; Voliam Targo 063 SC 80 ml/ha; Zoom 11 SC 12.55-50 ml/ha; Requiem Prime 500-1000 ml/ha; Laota 15-100 ml/ha; Naturalis 100-200 ml/ha; Neem Azal T/S 0.3%; Nissorun 10 WP 75 g/ha; Flipper 1-2 l/ha; Shirudo 15 g/ha.

Наставља се штетна активност **трипса** (вектори вируса пегавости парадајза на парадајзу, паприци, патлићану, итд.). Ове штеточине су полифагне и могу се уочити на разним повртарским културама. Против њих се спроводе третмани са: Azatin EC 100-150 ml/ha; Dicarzol 10 SP 556 g/ha; Exalt 200-240

ml/ha; Limocide 400-800 ml/ha; Neemik Ten 390 ml/ha; Oikos 100-150 ml/ha; Requiem Prime 500-1000 ml/ha; Sineis 480 SC – 10-37.5 ml/ha; Naturalis 100-150 ml/ha; Flipper 1-2 l/ha.

Упркос високим температурама и очекиваној депресији у развоју **ваши** крајем периода, није искључена појава колонија ових штеточина у неким регионима. Регистрована средства за заштиту биља против њих су: Azatin EC 100-150 ml/ha; Ampligo 150 ZC 40 ml/ha; Delmur 50 ml/ha; Deltagri 30-50 ml/ha; Closer 120 SC 20 ml/ha; Mavrik 2 F 20 ml/ha; Neemik Ten 390 ml/ha; Oikos 100-150 ml/ha; Sivanto Prime 45 ml/ha; Tepekki/Aphinto 10 g/ha; Flipper 1-2 l/ha; Shirudo 15 g/ha.

Минатор парадајза (Tuta absoluta) оштећује усеве и у објектима и на отвореном пољу. Оштећења од њега се већ уочавају не само на листовима већ и на плодовима. Ово доводи до погоршања квалитета производа. Третмани се могу спроводити са неким од следећих средстава за заштиту биља: Alverde 240 SC 100 ml/ha; Altacor 35 WG 8-12 g/ha; Ampligo 150 ZC 40 ml/ha; Affirm 095 SG 150 g/ha; Voliam Targo 063 SC 80 ml/ha; Verimarktm 200 SC 37.5-50 ml/ha; Delmur 50 ml/ha; Exalt 200-240 ml/ha; Coragen 20 SC 14-20 ml/ha; Neem Azal T/S 0.3%; Neemik Ten 390 ml/ha; Oikos 150 ml/ha; Rapax SBS 100-200 ml/ha; Sineis 480 SC 10-25 ml/ha.

У августу, обично се повећава